

AMELLERİ İPTAL EDEN ŞEYLER*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahibihî ve men tebiahû bi- ihsânin ilâ yevmi'd-dîn. Emmâ ba'd. Fekâle'n-nebiyyü SAS:

Muhterem kardeşlerim!

Allah'ın selâmı rahmeti, bereketi, ihsanı ve ikramı dünyada ve âhirette cümlenize nasib ve müyesser olsun... Rabbimiz Teâlâ ve Tekaddes Hazretleri ibadetlerimizi, taatlerimizi kabul eylesin...

a. Kusurları İncitmeden Düzeltmek

.....

Mesela benim başımdan geçti. Kâbe-i Müşerreffe'nin karşısında namaz kılıyorum cemaatle. İmam, “*Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llah!*” dedi, sağ tarafa döndü; ben de döndüm. Sonra sol tarafa, “*Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llah!*” dedi, ben de sol tarafa döndüm. Bizim mezhebimizde imama uyarız, aynı anda selâm veririz.

Yanımdaki Suudlu yakama yapıştı “—Niye sen selâm verdin?”

“—İmam selâm verdi, onun için selâm verdim.” dedim. “—Hayır!” diyor, “İmam bir sağa selâm

---

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

verecek, bir sola selâm verecek; sen ondan sonra sağa, sola selâm vereceksin. İmamın selâmının hepsi bitecek ondan sonra...”

“—İyi ama aziz kardeşim, biz Hanefi mezhebindeniz, bizim mezhebimizin alimlerimiz, hocalarımız bunu böyle söylemişler. Senin dediğin senin kanaatin ama, bizim kanaatimiz öyle değil. Benim yaptığım yanlış değil. Benimkinin delili var, ben tam imama uyuyorum.”

Fakat o bilmediği için bana kusur yapmış gibi söyledi.

Bir kardeşimizle hadis kitabında okuduk, Peygamber SAS Efendimiz Rüknu Yemânî’yi öpmüş, yanağına koymuş. O kardeşimiz gitti tavaf esnasında, Rüknu Yemânî’ye, Hacer-i Esved’den önceki köşeye gelince orayı öptü, yanağını koydu. Arap başına dikildi, “Yapma böyle, haram!” diyor. Haram değil dedi kardeşimiz, güleç yüzle haram değil dedi. Sünneh, Peygamber Efendimiz böyle yapmış dedi.

Demek bilmeyince, öbür taraf bilmeyince yaptığı tenkithaksız oluyor. İnsan tenkit yaparken o konuyu bilmeli, karşı tarafı severek söylemeli. Belki kendisinin bilmediği bir nokta vardır karşı taraf haklıdır.

Demek ki ayıpla hiç meşgul olmamak diye bir yasak yok, mümkünse bunu tenhada arkadaşına söyleyeceksin. Nefsi kabartmayacak şekilde, üzülmecek tarzda söyleyeceksin, severek söyleyeceksin, yumuşak yumuşak söyleyeceksin; o da sana teşekkür edecek:

“—Allah razı olsun. Hay Allah, ben doğrunun böyle olduğunu bilmiyordum.” diyecek düzeltecek.

Daha güzeli hiç ona sezdirmeden düzeltmek.

Biz kardeşlerimizle bir yere gittik, orada İslamî çalışma yapıyoruz. Herkes yuvarlak halka oldu, Fâtiha Sûresi’ni öğreneceğiz. Meğer pek çok kimse Fâtiha Sûresi’ni doğru okumasını bilmiyormuş, o anlaşıldı. Ama herkes okuyor, atlayarak, eksikli, kusurlu, harfleri doğru çıkartmadan. Hata söylemek yok.

O okuyor, ondan sonra yanındaki okuyor, ondan sonra yanındaki okuyor, böyle bir halka, kaç kişi varsa herkes okuyor. Herkes okudukça kendisi ile arkadaşının okuyuşu arasındaki farkı o şahıs kendisi müzakere ediyor zihninden,

“—Bak ben böyle okuyordum bu böyle okuyor.”

O okunan Fâtiha Sûresi’nde kendisine ikinci defa sıra gelinceye kadar o şahıs, “Haydi bakalım sıra sana geldi, yine oku.” deyince bu sefer bakıyorsun daha düzgün okumuş. Bir daha döndüğü zaman artık tamamen kusur gitmiş olur. Bu, hiç kusuru belli etmeden düzeltmektir.

Büyük müridlerimiz, büyük evliyaullah, büyük alimler kusurları kişilerin haberi olmadan, sessizce, farkına varmadan düzeltmeye dikkat etmişlerdir. Nefsi kırılmasın, üzülmesin diye sessizce yapmaya dikkat etmişler. Bazen bir müridin bir kusurunu düzeltmek için, on sene fırsat kolladıkları olurmuş. Şimdi söylesem olmaz, dinlemez beni, dur bakalım münasip bir zamanı arayayım, onu söyleyeyim diye on sene

bekleyip, ondan sonra yeri gelince, münasip bir işaretle işaret edip düzelttirirlermiş bu kusurları.

O bakımdan kusur düzeltmek var, birbirimizin elbette kusurunu düzelterek, birbirimize nasihat edeceğiz, samimi davranacağız ve terakki edeceğiz, ilerleyen bir toplum olacağız. Her gün aynı durumda kalmak zarar.

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:¹

مَنْ اسْتَوَى يَوْمَاهُ فَهُوَ مَغْبُونٌ

(الدیلمی عن علی)

(*Meni'stevä yevmâhu fehüve mağbûnun*) “İki günü aynı olan, iki günü birbirine denk olan ziyandadır.”

İkinci gün biraz daha ileri gidecek müslüman. Hayatının her gününden biraz daha ileri giderek üstün bir insan olacak, güzel ahlaklı, bilgili insan olacak. Diğer insanlara faydalı işler yapan bir kimse olacak, günden güne...

“—Bugün ne yaptın akşama kadar?” “—Boş oturdum.”

“—Boşuna geçirmişsin vakti, yazık, faydalı iş yapsaydın. Caminin etrafında çiçek dikseydin, çimenleri düzeltseydin, boyası dökülmüş şeyi boyasaydın hiç olmazsa, bir iş yapsaydın!”

¹ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.611, no:5910; Hz. Ali RA'dan. *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.1403, no:2406.

Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VIII, s.35; Hasan-ı Basrî Rh.A'ten. İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *el-Menâmât*, c.I, s.116, no:243. Hatîb-i Bağdâdî, *Iktizâü'l-İlm*, c.I, s.112, no:196.

Yani iki günü bir olmayacak müslümanın... İyi insan olacaksın, yüksek ahlâklı insan olacaksın.

Biliyor musunuz, zaten bildiğinizi tahmin ederim, söz tesir etmiyor da hareket daha çok tesir ediyor. Yani siz beğenilecek hareketlere, beğenilecek tavırlara, beğenilecek görünüme sahip olduğunuz zaman, İslâm'ı daha iyi temsil edersiniz. Başkaları İslâm'a daha rahatlıkla girer. Kuru söze bazen kızıyorlar, "Sözü başka, işi başka!" diye o zaman daha beter kızgınlık bile olabiliyor. Onun için başkalarının ayıplarıyla mümkün olduğu kadar meşgul olmayalım, kendi ayıplarımızla meşgul olalım. Kendimizi düzeltmeye çalışalım. Başkalarının ayıbıyla eğer meşgul olmamız gerekiyor ise, o kardeşimizi severek ve o kardeşimizi bir tenha kenara çekereköylece tatlıca anlatalım. Hatta mümkünse hiç ona söylemeden bir kitabın bir sayfasını önceden kıvıralım onun da bulunduğu bir zamanda, "Haydi bir sayfa açalım okuyalım." filan diye orayı açalım o açılan yerde o bahsi bir okuyalım. O kardeşimiz hatasını kendisi görsün, kendisi düzeltsin.

Biliyorsunuz, Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin Efendilerimiz yaşlı bir ihtiyarın yanlış abdest aldığıını görmüşler. Gitseler doğrudan doğruya:

"—Amca, sen bu kadar yaşa gelmişsin abdesti yanlış alıyorsun!" deseler, o ihtiyarın kalbi kırılacak diye kendi aralarında düşünmüşler bir kurnazlık aramışlar, nihayet o kurnazlığı da bulmuşlar.

O yaşlı amcaya gitmişler demişler ki:

“—Amca, biz iki kardeşiz, abdest alacağız, bak bakalım hangimizin abdesti doğru hangimizin ki kusurlu? Bir incele ikimizin de abdestini...”

“—Pekiyi!” evlatlar demiş.

Bir tanesi bir abdest almış, tabii gayet güzel, tam sünnet-i seniyyeye uygun bir tarzda almış. Adam da dikkatle inceliyor, kusuru var mı diye. Ondan sonra ikincisi abdest almış, o da onun gibi, o da gayet güzel bir şekilde abdest almış.

Sonunda, “Hangimizin ki daha güzel?” diye sorunca, adam gülmüş. Ârif bir kimseymiş demek ki, gülmüş ve demiş ki:

“—Sizin ikinizin de abdesti güzel de, benimkisi yanlış.”

Ama “Senin abdestin yanlış.” diye gitselerdi belki kızacaktı, belki kırılacaktı, belki darılacaktı. Onun için öyle nasihat etmenin, doğruyu söylemenin güzel yollarını araştıralım, severek yapalım bu nasihati.

b. Amelleri Mahveden Altı Şey

Peygamber SAS Efendimiz bir başka hadis-i şerifinde buyurmuş ki:²

سِتَّةُ أَشْيَاءَ تُحْبِطُ الْأَعْمَالَ الْإِشْتِغَالُ بِعُيُوبِ
الْخَلْقِ وَقَسْوَةُ الْقَلْبِ وَحُبُّ الدُّنْيَا وَقِلَّةُ الْحَيَاءِ

² *Kenzü'l-Ummâl*, c.XVI, s.122, no:44023; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XIII, s.269, no:13085; Adiy ibn-i Hâtim RA'dan.

وَطُولُ الْأَمَلِ وَظَالِمٌ لَا يَنْتَهِي

(الديلمى عن عدى وفيه الكرىمى)

RE. 297/3 (*Sittetü eşyâe tuhbetu'l-a'mâl*) “Altı şey vardır, bunlar amelleri mahveder. İşlenen amellerin yok olmasına, kabul olmamasına, mahvolmasına sebep olur.”

(*El-iştigâlü bi-uyûbi'l-halk*) “Halkın ayıplarını göz önüne getirip, onlarla meşgul olup, onları söylemek, yaymak, dedikodu yapmak, başkalarının ayıplarıyla uğraşmak...”

(*Ve kasvetü'l-kalb*) “Kalbin katılığı, sertliği, vurdum duymazlığı... Gönlün kara olması, taş olması, taş bağırlı olmak... Bu da amelleri yok eder.”

Kalbin kasveti demek insanın duygusuzluğu demek. Yani kalbi katılaşıyor, nasihat söylese dinlemiyor, öğüt, vaaz dinlese gözü yaşarmıyor, uygulanmıyor. Söz anlamaz bir durumda, kendi böyle bir şey duruma düşmüş. Böyle olmayacak, hassas olacak müslüman, duygulu olacak, söylenen sözleri derin derin düşünecek, muhasebe-i nefis yapacak, kendi hatalarını düşünecek, başkalarıyla mukayese yapacak. İbretle etrafına bakacak, her şeyin hikmetini sezmeye çalışacak, hassas bir kimse olacak.

Bizim mesela eski büyüklerimizin hayatlarını okuyoruz. Şu Yunus Emre’yi görüyoruz, Yunus Emre mesela bostan dolabı hakkında bir şiir yazmış. Bostan dolabı dönüyor gıcır gıcır, gıcır gıcır, kovalar suyun içine dalıyor çıkıyor suyu

boşaltıyor, öteki kova boşaltıyor tekrar suyun içine giriyor. Dolap yani bostan dolabı. Şimdi o bostan dolabına soruyor; “Derdin nedir dertli dolap, niçin inilersin? Niye böyle gıcır gıcır, ah vah ediyorsun?” filan diyor. Dolabın derdi filan yok, onun inlemesi de bir şeye üzüldüğünden değil ama onunla konuşur gibi yaparak duygulanmış yani, duygulu bir insan.

Sonra sarı çiçeğe diyor ki:

“—Niye benzin sarı acaba?”

“—Ölüm bize yakın da ondan sarı...” diyor çiçek. Çiçeğin konuştuğu filan yok, Yunus konuşturuyor. “—E niye boynun eğri?”

“—Boynum eğri ama içim Hakk’a doğrudur.” diyor.

Demek ki, insan çiçekten ibret almalı, dolaptan ibret almalı, kuştan ibret almalı, böcekten ibret almalı, etrafındaki hadiselerden ibret almalı, duygulu müslüman olmalı, gözü yaşlı olmalı, hassas olmalı... İyi şeylerden memnunluk duymalı, kötü şeylerden hüzünlenmeli... Müslüman kardeşlerini sevmeli, merhametli olmalı, kendisini onların yerine koyarak öyle kollamaya, korumaya çalışmalı!

Kalbin katılığı, katı kalplilik, merhametsizlik iyi değil. Peygamber SAS Efendimiz torunlarını severken bedevinin birisi geldi;

“—Biz torunlarımızı sevmeyiz.” dedi.

Hasta olan torununu kucağına aldığı zaman ağladı.

“—Ne o yâ Rasûlallah! Sen de ağlıyor musun? Allah’ın takdirine ağlanır mı?” filan gibilerden.

Dedi ki:

“—Bu, Allah’ın insanın kalbine verdiği bir duygudur, merhamettir. Merhametli olmak lazım!” dedi Peygamber Efendimiz.

Demek ki, duygulu insan olmaya kendimizi zorlamalıyız. Katı kalpli olmamalıyız, duygusuz olmamalıyız. Çünkü bu, amelleri iptal eden bir kötü sıfat oluyor.

(*Ve hubbû’d-dünyâ*) “Dünya sevgisi...” Dünyayı sevdi mi o da amelleri mahvediyor, sonunda insanı mahvediyor.

Dünya sevgisi de insanın amellerini mahveder, iptal eder, insanı yanlış yollara götürür, yanlış işler yaptırır, zararlara sokar. *Hubbû’d-dünyâ* nedir? Yani biz bu manzaraları sevmeyecek miyiz? Bu çiçekleri sevmeyecek miyiz? Bu çimenleri, bu temiz havayı, bu güzel meyveleri, sebzeleri sevmeyecek miyiz?

Hubbû’d-dünyâ ne demek? *Hubbû’d-dünyâ* demek, dünyanın dünyalık, dünyada kalacak olan fani şeylerine bel bağlayıp, hırs ile yönelip her işini ona göre yapmak demek. Yani parayı esas alıyor, mevkiyi esas alıyor, yükselmeyi esas alıyor. Ben mevki sahibi olayım, çok zengin olayım, çok para kazanayım, herkesin başına geçeyim, herkesbenim emrimde olsun.

İşte bunlar derece derece nedir?

Bir insanın midesine düşkünlüğü, yani çok yemeyi sevmek, sonra seks arzularına düşkünlük, sonra

mala dūřkūnlūk, sonra mevkiye dūřkūnlūk, sonra başkanlıđa, reisliđe heves ve dūřkūnlūk. Başkan olayım ben, etrafımda da herkes pervane gibi dōnsūnler filan.

Demek ki bōyle derece derece çeşitli sevgiler, arzular ve hırslar oluyor. Bu hırslar insanı Allah'ın emirlerini dinlemekten, doğru hareket etmekten alıkoyabiliyor. Hırsından dolayı yanlış işler ve gūnahlar ve haramlar işlemesine sebep olabiliyor.

Mūslūman bōyle yapmayacak, āhirete sevgi duyacak, āhiretin sevabını dūřūnecek.

“–şurada çok para var, şunu řōyle yaparsan çok para kazanacaksın.” denildiđi zaman;

“–Para var ama helal yoldan mı, haram yoldan mı?” “–Haram yoldan.”

“–Ben o parayı istemem.”

“–İřte gel řōyle řōyle yaparsak būyūk menfaat sahibi olursun.”

“–Olurum ama řunu kıracağım, bunu ūzeceđim, řōyle bir vefasızlık olacak, bōyle bir haksızlık olacak, řu kadar kardeşimiz zarara uğrayacak. Ben o iři yapamam!” diyebilmeli insan. Yani icabında arzularını dizginleyebilmeli, frenleyebilmeli!

Eđer arzularını frenleyemiyorsa, dizginleyemiyorsa, o zaman bu sevgi, bu hırs, dūnya hırsı insanı çok zararlara gōtūrūr. Namaza getirtmez, cūnkū ticareti devam ediyor, dūkkānı kapatıp da ziyana mı uđrasın?

Namaza getirtmez, zekât verdirtmez, hayır yaptırtmaz, cihad ettirtmez, ilim öğrettirmez, arkadaşlara vefa gösterirtirmez, dostluk yaptırtmaz, bir sürü zararlara uğratır.

Onun için dünya sevgisini gönlümüzden çıkartacağız, âhîret sevgisini yerine yerleştireceğiz. Gayemiz ahîret olacak, Allah'ın rızası olacak ama dünya için çalışmak yok mu? Var, çalışabilirsin.

Para kazanmak yok mu? Var, kazanabilirsin. Bunların hepsi olabilir.

Mevki sahibi olmak mümkün değil mi? Mümkün.

Meşru yoldan, doğru yoldan, hak yoldan, Allah'ın razı olduğu yoldan olunca, hiçbir zararı yok ve faydası vardır.

Peygamber SAS Hazretleri buyurmuş ki:³

نِعْمَ الْمَالُ الصَّالِحُ لِلرَّجُلِ الصَّالِحِ

حم. حب. ك. طس. ش. ع. هب. كر. عن عمرو بن العاص

³ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.197, no: 17798; İbn-i Hibbân, *Sahîh*,

I, s.6, no:3210; Hâkim, *Müstedrek*, c.II, s.3, no:2130; Buhârî, *el-Edebü'l- Müfred*, c.I, s.112, no:299; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.III, s.291, no:3189; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XIII, s.263, no:7336; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VII, s.18, no:22628; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.91, no:1248; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.259, no:1315; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.V, s.186; Tayâlisî, *Müsned*, c.II, 6, no:1061; Tahavî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.XIII, s.268, no:5284; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *İslâhu'l-Mâl*, c.I, s.32, no:43; İbn-i Hacer, *el-İsâbe*, c.IV, s.653; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXVI, s.143, no:100019; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.257, no:6757; Beyhakî, *el-Âdâb*, c.III, s.86, no:791; Amr ibnü'l-As RA'dan.

Keşfü'l-Hafâ, c.II, s.1821, no:2823; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XXIII, s.348, no:26199.

(*Ni'me'l-mâlû's-sàlih, li'r-racûli's-sàlih*) “Sàlih bir mal, sàlih bir adam için ne güzeldir. İyi bir insana helâl para ne kadar yakışır.”

Çünkü o iyi insan çok para sahibi oldu mu, zekât verecek, hayır yapacak, camiye yardım edecek, yetimleri doyuracak, kollayacak, dullara yardım edecek, çeşitli imkânlarını çeşitli hayırlı işlere sevk edecek.

Onun için mal da lazımdır ve iyidir ama kazancına dikkat etmesi lazım.

Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz zengin bir insandı. Hz. Osmân-ı Zinnûreyn Efendimiz zengin bir insandı. Yani eski büyüklerimizden böyle çok zengin kimseler vardı. İmâm-ı Âzam Efendimiz zengindi, ticaretle meşgul olurdu ama haram girmemesi için ne kadar titiz davranmış ticaretine, ne kadar itina etmiş. Birazcık şüpheli bir şey olduğu zaman nasıl böyle çok çok mallarını, kazancının tamamını hemen hayra sevk edivermiş.

Öyle olduktan sonra ne mutlu! Yani böyle Allah rızası için her işini yapabilen insan olduktan sonra ne mutlu!

O halde bizler de dünya sevgisinin bizi zarara uğratmamasına dikkat edelim. Dünyanın güzel olduğu bir ülkedeyiz, zevkin çok olduğu bir ülkedeyiz. Keyif malzemelerinin fazla olduğu bir ülkedeyiz. Kadınlar açık, barlar pavyonlar açık, her türlü kötülük imkânı var. Eh, insan bunlara kapıldı mı, bunları sevdi mi, bunların peşine takıldı mı din zarar görür. Dinimizin zarar görmemesi için bu hırsların, bu sevgilerin önüne

geçebilecek bir duygumuz olmalı, takvamız olmalı, azmimiz olmalı, irademiz olmalı, vicdanımız olmalı ve bu hatalara düşmemeliyiz.

Sonra dördüncüsü:

(*Ve killetü'l-hayâ'*) “Utanç duygusunun azlığı...” Şimdi artık, bu devirde utanmak ayıp haline geldi. Utanmak bir kusur sayılmağa başlandı. Herkes hayâsızca işleri rahatlıkla yapıyor. Radyolarda, televizyonlarda onlar konuşuluyor, onlarla röportaj bile yapılıyor.

Bu da insanı mahveder. Müslüman utangaç olur, utanır; Allah'tan utanır, Peygamber'den utanır, diğer müslüman kardeşlerinden utanır. Günahlı şeylere, arsızlıklara yanaşmaz, utangaçtır.

Mûsa AS da son derece hayâlî bir kimse olduğu için, böyle örtünmeye son derece dikkat ettiği için, kavmi onu bir takım kusurlarla itham etmişler. Ama öyle değil, iman insanı utangaç yapıyor, iman insanı saygılı yapıyor, iman insanı örtülü yapıyor, iman insanı bazı şeyleri yaparken utancından hayâsından dolayı yapamama durumuna getirtiyor. Bu güzel bir şey, hayâ imandandır.

Hatta bir ağabey kardeşine:

“—Ya bu kadar utangaç olma, biraz yırtık ol, biraz yırtıcı ol, utanma, arlanma, biraz cesur ol!” filan gibi sözler söylüyormuş, onu sıkıştırıyormuş.

Peygamber SAS Efendimiz, onun kardeşini sıkıştırdığını görünce:⁴

⁴ Buhârî, *Sahîh*, c.I, s.17, no:24; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.667, no:4795; Neseî, *Sünen*, c.VIII, s.121, no:5033; Ahmed ibn-i Hanbel,

دَعُهُ فَإِنَّ الْحَيَاءَ مِنَ الْإِيمَانِ

خ. م. د. ن. ه. حم. عن ابن عمر؛ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَرَّ عَلَى رَجُلٍ مِنَ الْأَنْصَارِ، وَهُوَ
(يَعِظُ أَخَاهُ فِي الْحَيَاءِ، قَالَ فَذَكَرَهُ

(Da'hü) “Bırak onun yakasını; (*feinne'l-hayâe mine'l-îmân*) utanma duygusu imandandır. İmanı olmasa, utanmaz olur, arlanmaz olur, her türlü edepsizliği yapar. Sen onun utangaçlığını kaldırmağa, gidermeğe çalışma! Utangaçlık iyidir.” buyurmuş.

İnsanın hayâ duygusu olmasa, her edepsizliği yapar. Utanma duygusu olacak. Çoluk çocuğumuza onu yerleştirelim, yetiştirelim.

“—E hocam küçücük çocukları da örtmeye lüzum var mı?

Onlar daha masum yavrucuk, bebecikler, ne olur?”

Müsned, c.II, s.56, no:5183; İmam Mâlik, *Muvatta'* (Rivâyet-i Muhammed), c.III, s.453, no:950; Buhârî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.211, no:602; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.374, no:610; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.V, s.156, no:4932; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*,

c.VI, s.131, no:7701; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.537, no:11764; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VI, s.372; İbnü'l-Ca'd, *Müsned*, c.I, s.421, no:2872; Taberânî, *Müsnedü's-Şâmiyyîn*, c.III, s.42, no:1771; Kudâî, *Müsnedü's-Şihâb*, c.I, s.124, no:155; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.238, no:725; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*,

c.IV, s.66, no:1323; Abdu'r-Rezzak, *Musannef*, c.XI, s.142, nmo:20146; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.87, no:153; Eb3u Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.352; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XIII, s.360, no:1432; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.III, s.53; Abdullahibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.123, no:5782; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XII, s.467, no:12316.

Geçen günlerde Arap kardeşlerimizin camisine gittik, çocuklarını getirmiş oradaki aileler. Koca koca 10 yaşında, 12 yaşında kızlar mini etekli, mini etekli... Yani camiye gelirken öyle kısa etekli gelinir mi? Gelinmez.

“—Ama onlar daha küçük hocam, daha ma’sum.”

“—Küçükten sen onu örtmeye alıştırmazsan, o zaten çevredeki açıklığı gördüğü için sonra hiç örtünmez. Başını örtmez, ‘Başımı örtmeye utanıyorum!’ der.”

“—Manto giy!” diyorsun, “Utanıyorum.” diyor.

“—Başını ört!” diyorsun, “Utanıyorum.” diyor.

Neden? Küçükten alıştırılmadı.

Bizim bir kardeşimiz vardı, küçük küçük böyle yavruları vardı, birer karış birer karış. Onları gayet güzel giydirmiş, böyle büyük insan gibi gayet güzel tesettürlü giydirmiş, her gittiği yerde herkes bakıyor:

“—Ah yavrucuklar, maşallah ne kadar yakışmış.” filan diyorlardı.

Böyle güzel namaz başörtüsü gibi örttü mü, küçücük çocuğa da çok yakışıyor. Yani en üstün süslerden daha süslü oluyor. Koca koca kadınlar ellerinde fileler dönüp dönüp:

“—Ah, maşallah, bilmem ne, ne kadar güzel!” diye bakıyorlarmış.

Küçücük bir çocuğun kıyafeti onlara bir ibret oluyor.

Demek ki hayâ duygusunu çocuklarımıza küçükten vermeliyiz: “—Evlâdım böyle olmaz! Sakın ha, herkesin yanında böyle açılınmaz.”

filan diyerek hayâlî yetiřmelerine, utangaç yetiřmelerine dikkat etmeliyiz.

O duygu insanı koruyup kolluyor. O olmadığı zaman insanın amelleri mahvoluyor.

Utanmadı mı? Hadis-i şerif var:⁵

إِذَا لَمْ تَسْتَحْيِ فَاصْنَعْ مَا شِئْتَ

(خ.ه. حم. عن أبي مسعود)

(*İzâ lem testahyi fa'sna' mâ ři'te*) “Mâdem ki hâyan yok, ar damarın çatlamış; ne yaparsan yap!” diyor. Yâni, serbestsin demek değil o; ar damarın çatladığı için her şeyi yapabilirsin demek...

Her şey serbest, çıplak da gezer, çıplakların kampına da gider, her türlü edepsizliği yapar. Yapıyorlar, var, Türkiye’de de var, başka diyarlarda da var, burada da olduğunu duyuyoruz. Millet şimdi, “Hayâ duygusuna ne lüzum var, hayvanlar gibi yaşayalım!” diye bir felsefe, onu böyle bazı bölgelerde tatbik ediyorlar. “Tabii yaşayacağız!” filan diyerek öyle şey yapıyorlar.

⁵ Buhârî, *Sahîh*, c.XI, s.302, no:3224; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XII, s.221, no:4173; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.121, no:17131; Buhârî, *Edebü'l- Müfred*, c.I, s.209, no:597; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.371, no:607; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.III, s.11, no:2311; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.143, no:7733; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.192, no:20576; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.86, no:621; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.IV, s.72, no:1327; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VIII, s.336, no:25857; Abdürrezzak, *Musannef*, c.XI, s.143, no:20149; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.286, no:582; Ebû Mes'ud RA'dan.

Câmiü'l-Ehâdis, c.IX, s.273, no:8403.

Olmaz. Bizim dinimiz utanmayı uygun görüyor, bizim dinimiz örtünmeyi uygun görüyor. Biz inancımıza uygun olarak her şeyi hayâ duygumuz ile yapacağız, terbiyeli terbiyeli yapacağız. Bizim erkeklerimizin bile kızlar gibi yüzü kızarır. Hayâsız bir şey olduğu zaman, öyle bir şey gördüğümüz zaman yapamayız, biz öyle hayâlî bir ümmetiz, buna dikkat edeceğiz.

Sonra?

(*Ve tûli'l-emel*) “İnsanın emelinin uzun olması...”

İnsanın amellerini iptal eden şeylerden, insanı mahveden şeylerden birisi de arzularının, emellerinin uzayıp gitmesi; tûl-i emelidir.”

Yani bir sürü programları var, bir sürü hedefleri var, bitmez tükenmez bir sürü arzuları var. Kendisini de sanki yüzlerce yıl yaşayacakmış filan gibi hiç ahirete hazırlık yapmıyor, boyuna dünya peşinde koşuyor. İşte şunu da yapacağım da bunu da yapacağım da, şu ticareti de genişleteceğim de, şurada da ev alacağım da, şurada da dükkân yapacağım. Bir sürü telaş, telaş, telaş...

“—E mübarek bir gün gelip ölmeyecekmişin? Ölüm sana yakın değil mi? Ahirete hazırlanman icap etmiyor mu? Nedir bu gözü kapalı gidiş? Hiç ölmeyecekmiş gibi böylece gözü kapalı bir tarzda hayat sürüyorsun! Bir sürü arzular etrafını sarmış.”

Bu da insanı mahveder. İnsanın emeli uzun olmayacak, ölümü yakın görecektir. “Belki yarın sabaha çıkmam! Onun için borçlarımı ödeyeyim,

kimsenin hakkı üzerimde kalmasın, tevbemi yapayım!” diye düşünecekinsan.

Peygamber SAS Hazretleri buyuruyor ki:⁶

عَجِّلُوا بِالتَّوْبَةِ قَبْلَ الْمَوْتِ

(*Accilû bi't-tevbeti kable'l-mevt.*) “Ölüm gelmeden evvel tevbe etmekte acele ediniz!” denilmiştir.

Ölüm gelmeden evvel tevbeyi çarçabuk yapın! Hizaya gelin, yolu düzeltin; çünkü ölümün ne zaman geleceği belli olmaz.

“—Hele dur bakalım hocam, daha on sene bir geçsin, hele bir emekliliğe ayrılalım da hacca giderim de, sakal bırakırım da, tevbe ederim de filan derken bir dahaki seneye çıkmayıveriyor.

Evliyaullahtan birisi bir ayakkabıcıya gitmiş oturuyor, ama herkes onun, meczub olduğu için, evliya olduğunu belki bilmiyorlar. Adamın birisi gelmiş:

“—Bana bir ayakkabı yap ama çok sağlam olsun! Çok sağlam ip kullan, sağlam kösele kullan, 3-5 sene dayansın!” filan deyince, oradaki meczub ona, kah kah gülmüş. Tabii adam kızmıştır. Neyse, gittikten sonra demiş ki ayakkabıcı:

“—Niye güldün be adam bunun böyle söylemesine, sağlam ayakkabı istiyor?”

“—Sağlam ayakkabı istiyor ama iki günlük ömrü kaldı.” demiş. Yani onun ecelinin yakın olduğunu görmüş. O da böyle 3-5 senelik dayanacak

⁶ Elbânî, *Silsiletü'd-Daîfe*, c.1, s.74, no:75.

ayakkabı istiyor, böyle sağlam ayakkabı istiyor filan.

Durumumuz böyle gülünç durumda olabilir. Onun için tûl-i emeli bırakalım, Allah'a yönelelim, âhireti kaybetmemeye dikkat edelim! Her an, “Gel bakalım artık senin vaktin yetti, canını, emanetini teslim et bakalım!” denilse; “Eh tamam, el-hamdü lillah! Her şeyim hazır, her türlü hazırlığım yapılmış durumda, bir eksiğim yok. Hatta kefenimi bile hazırlatmışım, cenaze masraflarımı bile kenara ayırmış durumdayım. Ne yapalım vademiz bu kadarmış. Rabbimin ikramı elbette dünyanın fani hayatından daha iyidir.” diye,

“—Eşhedü en lâ ilâhe illa'llah, ve eşhedü enne muhammeden rasûlüllah” diye gidebilmeli insan, öyle hazırlıklı olmalı, tûl-i emel olmamalı.

Ne nihayet:

(*Ve zâlimün lâ yentehî*) “Adam zâlim, zulmü devam ettiriyor, zulmü bırakmıyor.” Böyle bir zalimin de amelleri hebâ olur.

Zulmün her çeşidinden kaçınmalıyız. Zulmün her çeşidini bırakmalıyız. Adaletli olmalıyız. Doğru sözlü, doğru özlü olmalıyız. İsterse bizim aleyhimize bile olsa hakkı söylemeliyiz. İsterse anamızın babamızın aleyhine bile olsa doğruyu söylemeliyiz. Bize bunu Kur'ân-ı Kerîm emrediyor:

وَلَوْ عَلَىٰ أَنْفُسِكُمْ أَوِ الْوَالِدَيْنِ وَالْأَقْرَبِينَ

(النساء: ۱۳۵)

Ve lev alâ enfüsiküm evi'l-vâlideyni ve'l-akrabîn) “İsterse kendi aleyhinize olsun, isterse ananızın babanızın aleyhine veya akrabalarınızın aleyhine olsun, adaletli hareket edin, adaletten ayrılmayın!” (Nisâ, 4/135) diye emrediyor Kur’ân-ı Kerîm.

O halde birisi bir şey sorsa bize söylese, biz de adalet duygumuzun gereği olarak hakkı söylemeliyiz, doğru şahitlik yapmalıyız. Adaletin tecellisine yardımcı olmalıyız. Yanlış işlerin gelişmesine destek olmamalıyız. Adaletsizlik yapmamalıyız, zalimi desteklememeliyiz, zalime meyletmemeliyiz.

وَلَا تَرْكَنُوا إِلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا فَتَمَسَّكُمُ النَّارُ

(هود: ۱۱۳)

(Ve lâ terkenû ile'llezîne zalemû fete-messekümü'n-nâr) “Sakın zalimlere meyletmeyin, destek olmayın, onların yanında yer almayın; sonra size de cehennem ateşi zarar verir. Siz de cehenneme gidersiniz!” (Hûd, 11/113) diye, Allah-u Teâlâ Hazretleri ihtar ediyor.

Müslümanın her şeyi adaletlidir; evlatlarına adalet eder, hanımlarına adaletle davranır, komşularına adaletle muamele eder, konuşmasında adaletli davranır, alışverişinde ölçülü, adaletli olur. Hile yapmaz, tartıyı eksik tartmaz, ölçeği eksik ölçmez, müslümanın her şeyinde adalet olur. Hakkı tutar, hakkı söyler.

Bir kişi kalsa da hakkı tutacak, hakkı söyleyecek, haklıyı destekleyecek. Nasıl Yâsin Sûresi’ndeki

o Habîbü'n-Neccâr'ın macerasında, şehrin ta arkasından, uzağından koşarak gelmiş o mübarek ve o doğru insanları desteklemiş. Ölümü pahasına da olsa:

“—Bunlar haklıdır, bunlara bu muameleyi yapmayın!” diye onları korumaya çalışmış.

Allah'ın gönderdiği mürsellere destek olmaya çalışmış. Biz de her yerde her zaman zulmün karşısında olmalıyız, adaletin destekçisi ve ihtarcısı olmalıyız, her işimiz adaletli olmalı.

Demek ki altı tane kötü huyu Peygamber Efendimiz bu hadis-i şerifte bize öğretmiş oldu. Biz de onları öğrenmiş olduk. İnşallah bundan sonra bu kötülükleri yapmamaya, bunlarla uğraşmamaya çalışalım! Şimdi bir kere daha okuyalım bakalım bu altı kötü şey neydi?

Bir; başkalarının, halkın ayıplarıyla meşgul olmayalım, doğru değil.

İki; kalbin kararması, kasveti, katı kalplilik, bu doğru değil hassas olacağız.

Üç; *hubbü'd-dünyâ*, dünya hırsı, bu doğru değil.

Dört; *killetü'l-hayâ*, hayanın, utanç duygusunun olmaması, ar damarının çatlaması. Utangaç olacağız, Allah'tan utanacağız, peygamberden, insanlardan utanacağız.

Beş; *tûli'l-emel*, yani insanın arzularının, bitmek tükenmez, peş peşe oyalaya oyalaya devam etmesi. Böyle arzulara katılmayacağız. İşin sonunun birden gelivereceğini düşünerek daima tedbirlî, basiretli olacağız.

Altı; zulme meyletmeyeceğiz.

c. Altı Hayırlı Şey

Diğer hadis-i şerife geçiyorum. Madem kötü şeyleri öğrendik, altı da güzel şey öğrenelim. Böylece o hayırlı şeyleri de yaparak sevap kazanmaya gayretli olalım!

Şimdi burada Peygamber SAS Hazretleri buyuruyor ki:⁷

سِتُّ خِصَالٍ مِنَ الْخَيْرِ جِهَادُ أَعْدَاءِ اللَّهِ بِالسَّيْفِ
وَالصَّوْمُ فِي يَوْمِ الصَّيْفِ وَحُسْنُ الصَّبْرِ عِنْدَ
الْمُصِيبَةِ وَتَرْكُ الْمِرَاءِ وَأَنْتَ مُحِقٌّ
وَتَبْكِيرُ الصَّلَاةِ فِي يَوْمِ الْغَيْمِ وَحُسْنُ الْوُضُوءِ

فِي أَيَّامِ الشِّتَاءِ

(هـب. عن أبي مالك الأشعري)

(*Sittü hisâlin mine'l-hayr*) “Altı şey vardır ki onlar hayırdandır: (*Cihâdu a'dâi'llahi bi's-seyfi, ve's-savmu fî yevmi's-sayfi, ve husnü's-sabri inde'l-musîbeti, ve terkü'l-mirâi ve ente muhikkun, ve tebkîru's-salati fî yevmi'l-gaymi, ve husnü'l-vudûi fî eyyâmi's-ş-şitâi.*) Bu güzel şeylerin altı tanesini saymış Peygamber

¹⁰ Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.21, no:2755; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.326, no:3484; Ebû Mâlik el-Eş'arî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.894, no:43535; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XIII, s.242, no:13023.

Efendimiz.

Şüphesiz ki güzel şeyler çok olabilir ama Peygamber Efendimizin öğretim metodu nasıldı?

Muhatabının anlayacağı kadarını söylemek, fazla söylememek; anlayacağı tarzda söylemek, onu da bir başka zaman söylerim diye kısa kesmek. Arzu varken konuşurdu, bıkkınlık gelmeden sözünü kısa keserdi. Bazen sözünü iki üç defa tekrar ederdi, karşı taraf iyice o sözü anlasın diye.

Onun için Peygamber Efendimiz'in buradaki saydığı şeyleri hayrın tamamı olarak değil de bazı hayırlar olarak hatırımızda tutalım. Bunları yapmaya gücümüzün yettiğince çalışırız ama dinimizde daha başka sevaplı şeyler, hayırlar da vardır diye onları da bileceğiz elbette. Hepsi bu hadis-i şerifte sayılmaz. Zaten sayılsa kimse hatırında tutamaz. Böyle karşımıza hadis olarak gelemezdi, hiç kimsenin hatırında kalmazdı.

Birincisi neymiş?

جِهَادُ أَعْدَاءِ اللَّهِ بِالسَّيْفِ

(*Cihâdu a'dâi'llahi bi's-seyfi*) “Allah'ın düşmanlarıyla kılıçla cihad etmek.”

Biliyorsunuz *cihad*, cehd kökünden geliyor. *Cehd* de, “gayret sarf etmek” demek. Ama cehd değil de *cihad* tarzında gelmiş.

Bunun mânası ne? Yani karşı taraftan size karşı bir hücum oluyor, cehd oluyor; siz de ona karşı bir cehd ile karşı koyuyorsunuz, direniyorsunuz,

buna cihad derler. Yani cihad olması için iki güç olması lazım. Bir düşman güç, saldırıyor, bir de müslüman kendi gücünü ortaya koyuyor, saldırıyı engellemeye çalışıyor.

Meselâ, Afganistan'ı ele alalım. Afganistan'daki kardeşlerimiz masum masum dururken neticede Rusya'nın istilasına uğradı. Rus askerleri hudutlarını geçti, her tarafı işgal etti. Ne oldu bu? Onların müslüman bir ülkeyi istila etmek için bir yürüyüş oldu.

Ne yapacak müslüman? Elbette Allah'ın düşmanlarıyla, adaletsiz, haksız iş yapan kimselerle elbette kendi hukukunu korumak hususunda kendi cehdini ortaya koyacak. İşte bu cehde cihad derler. Yani buradan anlaşılıyor ki aslında İslâm'ın mantığı iyilikle davranmak, iyilikle hareket etmek ama bir karşı hücum olduğu zaman, o hücumun karşısında da gevşek ve aciz durmamaktır. O bakımdan müslüman daima bir gayret, cehd ve cihad şuuru içinde olacak.

Cihadın çeşitleri çok fazladır ama en önemli, cihadın bir önemli tarafı insanın kendi kendisiyle cihad etmesidir. Çünkü insanın kendi içinde de bir duygu vardır, o da insanı Allah'ın yolunda yürümemeye sevk eder. “Günahı işle, zinayı yap, içkiyi iç, faizi ye, hatayı işle, keyfine bak, çalışmayı yapma!” filan içeriden böyle duyumlar gelir. Bazı insanlar da buna kapılır.

Dün bana bir arkadaşım diyor ki:

“—Hocam, ben fena bir aileden değildim ama kendimi tutamıyorum, bazı kusurlar da yapıyorum.” diyor.

Yani demek içimizde bir düşman var ki tutamıyoruz onu, o bize bazı kötülükleri yaptırtıyor. İşte bununla da cihad etmek lazım. En büyük düşman da budur. Çünkü öteki düşmanlarla uğraşırın, yenersen yenmiş olursun, düşman defolur. Yenilirsen, ölürsen şehid olursun. Ama bu içindeki düşmanın düşman olduğunu zaten kaç kişi biliyor? Kendi kendisini aldatanın, içinde bir düşman olduğunu kaç kişi biliyor?

İşte onunla uğraşmak bu nefisle mücadeledir, nefsi yenmeye çalışmaktır, insanın kendi kötü arzularını engelleme çalışmasıdır, çok önemli bir çalışmadır. Kaliteli iyi müslüman olmak için bu şart oluyor. Ama eğer müslümana bir dış saldırı olursa, o dış saldırıda da müslüman eline silahını alır, var gücüyle çalışır, korkmaz. Çünkü ölürse şehid olacak, kalırsa gazi olacak; iki iyilikten bir tanesine kavuşmuş olacak.

Onun için biz hiç korkmayız. Bizim dedelerimiz İstiklal Harbi'nde malum hücumu uğradılar. Kazmayla, kürekle, kadınla erkekle, yaşlıyla gençle el-hamdü lillâh çarpıştılar.

Demek ki cihad İslam'ın hayırlı, önemli, sevaplı, yüksek amellerinden birisi olmuş oluyor. Eğer hücum manevî, fikrî yönden geliyorsa, İslâm'ı kötülemek durumunda geliyorsa hücum; o zaman da ona fikir yoluyla savunma yapmak lazım. İslâm'ın savunmasını ve tebliğini yapmak lazım! İslâm kötüdür diyor, İslam Peygamberine dil uzatıyor, İslâm'ın prensiplerine karşı çıkıyor; senin de İslâm'ın güzel olduğunu anlatmak için çalışman gerekiyor. Bu da bir cihad...

Onun için cihadın kendi nefsimizle olan cinsini de yapalım, düşmanlara karşı olanını da yapalım, manevî ve kültürel yönden olanını da yapalım, şeytana karşı olanı da yapalım. Kötü huylara karşı olanını da, her çeşidini yaparak dinimizi, dindarlığımızı pırıl pırıl, sapasağlam, zinde, ayakta tutmaya gayret edelim!

Bu hadis-i şerifte anlatılan güzel şeylerden bir tanesi de:

وَالصَّوْمُ فِي يَوْمِ الصَّيْفِ

(*Ve's-savmu fî yevmi's-sayfi*) “Sıcak ve uzun günlü yazlarda, yaz aylarında oruç tutmak.”

Kısa günde oruç tuttu mu insan, çabucak akşam geliverir. Zaten hava da serin olduğundan, oruç tutmak kolay olur. ama yaz gününde oruç tutmak biraz insanın dudaklarını kurutur, kendisini baygınlaştırır ama oruç tutmak nefse hakimiyet çalışması olduğundan sevaplı bir ibadettir. Sabır olduğundan sevaplı bir ibadettir. Müslümanın bu ibadeti de zaman zaman yaparak nefesine engel olmayı, nefesine hakim olmayı öğrenmesi gerekiyor. Demek ki orucu tutacak, hele ki yaz günlerinde tutunca bu da üstün bir fazilet oluyor.

وَحُسْنُ الصَّبْرِ عِنْدَ الْمُصِيبَةِ

(*Ve hüsnü's-sabri inde'l-musîbeti*) “Başına bir musibet geldiği zaman, müslüman sabırlı olacak; bu da güzeldir.”

Çocuğu ölüverdi veyahut arabası bir kaza yaptı, veyahut hanımı hastalanıverdi, veyahut kendisine bir üzücü hadise geldi; ne yapacak? Sabredecek. “Bu Allah’ın takdiridir.” diyecek, sabredecek. Sabrederse Allah sabredenlere büyük sevap verir. Musibet geldiği zaman müslüman sabreder, sabrettiği zaman sevap gelir. Çünkü bizim başımıza çeşitli olaylar, hadiseler gelir biz bunları engelleyemeyiz.

Hangi insan isteyerek trafik kazasına uğrar? Hiç kimse... Hangi insan isteyerek işini berbat eder, ticarete zarar eder?

Hiç kimse...

İsteyerek yapılmaz bunlar ama geliyor. Gelince de insan Allah’ın başına getirdiği musibete sabrederse, imanından dolayı çok sevap kazanır. Biz de başımıza musibet geldiği zaman sabredelim ama, Allah’a da musibet gelmemesi için dua edelim:

“—Yâ Rabbi! Sen bize her zaman afiyet nasib eyle, mutluluk nasib eyle... Azap, keder getirme!” diyelim.

وَتَرَكُ الْمِرَاءِ وَأَنْتَ مُحِقٌّ

(*Ve terkü’l-mirâi ve ente muhikkun*) “Haklı olsan bile münakaşayı terk etmek.”

Bu da güzel bir şeydir. Kardeşliğin bozulmaması için önemli oluyor.

وَتَبْكِيْرُ الصَّلَاةِ فِي يَوْمِ الْغَيْمِ

(*Ve tebkîru's-salâti fî yevmi'l-gaymi*) “Bulutlu günlerde de namaza erkence gelip, namazı tehlikeye düşürmemek.”

وَ حُسْنُ الوُضُوءِ فِي أَيَّامِ الشِّتَاءِ

(*Ve husnü'l-vudûi fî eyyâmi'ş-şitâi*) Kış günlerinde de abdestini güzelce almak. Soğuk da olsa sakınmamak.”

Abdest ibadettir, ibadetin vesilesidir, onu güzelce yapmak uygun oluyor. Demek ki insan dini uğrunda bazı fedâkârlıklar yapabilmeli demiş oluyor Peygamber Efendimiz.

Rabbimiz bizi dinimizi güzel anlayan, uygulayan ve dinimiz için gerektiğinde fedakârlık yaparak güzel ahlâk ile yaşayan hayırlı işler, eserler ortaya koyan kimselerden eylesin.

Bi-hürmeti esrâri sûreti'l-fâtihah!

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

04. 03. 1988 - Avustralya

[Bütün GURBET SOHBETLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

SERVER
Kürsü